Cykl audycji „Z myślą o Niepodległej” (2019)

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach oraz Polskie Radio Katowice zapraszają na cykl audycji nawiązujących do kalendarza ściennego na rok 2019, wydanego przez katowicki oddział IPN, w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

Na kartach pierwszego kalendarza „Z myślą o Niepodległej” na rok 2018 przedstawiono dwunastu działaczy, dążących do włączenia Górnego Śląska w granice odradzającej się Rzeczypospolitej.

Drugi kalendarz z cyklu „Z myślą o Niepodległej” poświęcony jest wydarzeniom roku 1919 na Górnym Śląsku. Kalendarz zawiera zdjęcia związane z czesko-polskim konfliktem o Śląsk Cieszyński oraz I powstaniem śląskim. Z kart kalendarza spoglądają nasi przodkowie, czynnie realizujący wyszytą na sztandarach maksymę „Ojczyzno moja, gdy Cię mogę wspierać, nie żal mi cierpieć, nie żal mi umierać”. To dzięki ich ofiarności i poświęceniu Śląsk po kilku stuleciach powrócił do Polski.

Pierwsze trzy karty kalendarza na rok 2019 poświęcone są wydarzeniom na Śląsku Cieszyńskim. Styczeń ilustruje fotografia przedstawiająca pierwszy oddział Milicji Polskiej Księstwa Cieszyńskiego, formacji, która została utworzona w listopadzie 1918 r dla zapewnienia bezpieczeństwa ludności. Jej komendantem został por. Jerzy Szczurek.

W styczniu 1919 r. oddziały milicji jako pierwsze stanęły do walki, broniąc Śląska Cieszyńskiego przed czeską agresją.

Konflikt polsko-czechosłowacki w 1919 roku stał się ilustracją w kalendarzu IPN na miesiąc luty.

Z kolei w marcu podziwiać możemy fotografię na której defilują żołnierze Pułku Piechoty Ziemi Cieszyńskiej. Pułk ten został zaprzysiężony po przewrocie wojskowym w Cieszynie i opanowaniu miejscowego garnizonu przez Polaków , przez dowódcę Okręgu Wojskowego w Cieszynie generała Franciszka Aleksandrowicza w dniu 5 XI 1918 r.

Z kolei na karcie kwietniowej zobaczymy unikalne zdjęcie, przedstawiające gen. Józefa Hallera, rozmawiającego z powstańcami śląskimi, którzy po upadku insurekcji musieli uchodzić do Polski.

W maju umieszczona została fotografia przedstawiająca grupę powstańców z Kozłowej Góry bezpośrednio po I powstaniu śląskim. 18 sierpnia 1919 r. Kozłowa Góra, po zaciętej walce została zajęta przez miejscową Polską Organizację Wojskową Górnego Śląska. Następnie powstańcy wyruszyli do Nakła, gdzie zaatakowali posterunek Grenzschutzu. Atak niestety nie powiódł się, a Niemcy otrzymali posiłki. Powstańcy musieli przebić się z okrążenia i ewakuować do Polski, gdzie znaleźli schronienie w obozie w Szczakowej. Pięciu dostało się do niemieckiej niewoli.

Czerwiec ilustruje zdjęcie powstańczej drużyny ckm z kompanii powstańczej z Bogucic, pow. katowicki. W nocy z 17/18 sierpnia 1919 r. Bogucice zostały opanowane przez powstańców, którzy w wyniku kontrataku niemieckiego musieli się jednak wycofać do Dąbrówki Małej. 19 sierpnia powstańcy podjęli nieudaną próbę odzyskania Bogucic. Zdjęcie wykonano przy obecnej ul. Warszawskiej w Katowicach-Bogucicach.

Z kolei w lipcu widzimy grupę powstańców ze sztandarem. Sztandary powstańcze najczęściej wykonane były ze zwykłego płótna barwionego na czerwono, na którym zazwyczaj wyszywano wizerunek orła białego. Widoczny na zdjęciu sztandar trzymany przez powstańców, ma oprócz orła wyszyte słowo „Wolność”. Polska była dla nich jej synonimem.

Sierpień ilustruje barwna grupa powstańców śląskich, z których każdy nosi inny mundur.

Powstania to nie tylko męska rzecz. W walce o przyłączenie Śląska do Polski brały udział kobiety. Zdjęcie wrześniowe przedstawia grupę sanitariuszek Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża podczas I powstania.

Powstanie wsparli ochotnicy z całej Polski. Im poświęcone został październik. Na odwrocie publikowanego zdjęcia napisano: „W dzień wyjazdu na front".

Po upadku powstania, powstańcy którzy dostali się do niewoli niemieckiej zostali internowani w różnych miejscach odosobnienia. Największym z nich był dawny obóz jeniecki w Neuhammer (Swiętoszowie). Na karcie listopadowej widzimy grupę osadzonych, wśród których jest Józef Buła, pierwszy szef sztabu Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska.

Ostatnia, grudniowa karta przedstawia strzelców pszczyńskich, którzy po upadku I powstania uchodzili do Polski i zostali umieszczeni w obozie dla uchodźców w Oświęcimiu.

Na opowieść o bohaterach przełomu 1918 i 1919 roku zaprasza Ewelina Kosałka-Passia (Polskie Radio Katowice).

Do wysłuchania audycji zapraszamy zawsze w pierwszą niedzielę miesiąca o godz. 12.30.

Bohaterowie milicji polskiej Księstwa Cieszyńskiego (audycja z 6 stycznia 2019 r.).

Wojna polsko-czechosłowacka (audycja z 3 lutego 2019 r.).

Lwów (audycja z 3 marca 2019 r.).

Generał Józef Haller. (audycja z 7 kwietnia 2019 r.).

Z myślą o Niepodległej – powiat tarnogórski (audycja z 5 maja 2019 r.).

I Powstanie Śląskie (audycja z 2 czerwca 2019 r.).

Powstanie Śląskie (audycja z 7 lipca 2019 r.).

[100. rocznica I powstania śląskiego (audycja z 4 sierpnia 2019 r.).]

[Powstania śląskie z perspektywy międzynarodowej (audycja z 3 listopada 2019 r.).]

czerwiec
2019

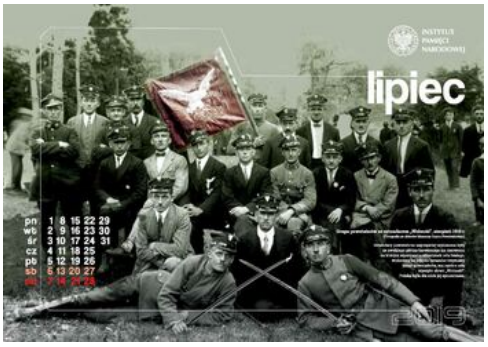
lipiec
2019

sierpień
2019

wrzesień
2019

październik
2019

listopad
2019

grudzień
2019